

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt fredag den 5. marts 2021

Sag 125/2020

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Jakob S. Arrevad)

I tidligere instanser er afsagt kendelser af Københavns Byret den 24. august 2020 (SS 3-27430/2018) og af Østre Landsrets 1. afdeling den 7. september 2020 (S-2322-20).

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Thomas Rørdam, Jens Kruse Mikkelsen og Anne Louise Bormann.

Påstande

T har nedlagt påstand om stadfæstelse af byrettens kendelse af 24. august 2020.

Subsidiært har T taget delvist bekræftende til genmæle overfor anklagemyndighedens subsidiære påstand, således at omkostningerne til en lægeerklæring fra en speciallæge foreløbigt udredes af statskassen, og at speciallægen udpeges af anklagemyndigheden.

Mest subsidiært har T taget bekræftende til genmæle over for anklagemyndighedens subsidiære påstand.

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om stadfæstelse af landsrettens kendelse.

Subsidiært har anklagemyndigheden nedlagt påstand om, at T skal fremlægge en lægeerklæring fra en speciallæge (psykiater).

Sagsfremstilling

T er tiltalt i en større sag om grov økonomisk kriminalitet med i alt 20 tiltalte. Hovedforhandlingen begyndte i december 2018 og forventes afsluttet tidligst i december 2021.

Under hovedforhandlingen den 17. august 2020 oplyste Ts forsvarer, at T var sygemeldt i seks uger, og fremlagde en lægeerklæring af 14. august 2020. Det fremgik af lægeerklæringen bl.a., at den var udfyldt af Ts sædvanlige læge på baggrund af en undersøgelse af T, og at sygdommen var til hinder for fremmøde i retten, men ikke for et kortvarigt fremmøde af op til en times varighed. Sygdommen blev beskrevet som:

”Stress og angst – sover ikke”.

Det fremgår af Københavns Byrets retsbog af 17. august 2020 bl.a.:

”Advokat Arrevad oplyste, at tiltalte T, som det fremgår af den fremlagte lægeerklæring, er syg, og at der ifølge erklæringen er tale om en sygemelding på seks uger. T er henvist til psykolog, og forsvareren vil følge op på forløbet, således at der kan angives en nærmere tidshorisont. Det er forsvarerens opfattelse, at bevisførelsen ikke kan fortsætte, før T er raskmeldt og kan give møde i retten, idet han er hovedtiltalt i sagen.
...

Situationen vedrørende sygemeldingen fra tiltalte T drøftedes.

Anklageren bemærkede, at lægeerklæringen ikke er fyldestgørende og henviste til retspraksis. Anklagemyndigheden var enig i, at retsmøderne i dag og i morgen må aflyses, men det var anklagemyndighedens opfattelse, at sagen derefter kan fortsætte med den planlagte vidneførsel fra den 24. august til den 6. oktober 2020 henset til karakteren heraf, uanset Ts manglende tilstedeværelse.

Advokat Arrevad bemærkede, at tiltalte T har lovligt forfald og har ret til at være til stede.

Retsformanden tilkendegav, at lægeerklæringen skal uddybes nærmere, i første omgang ved en uddybende erklæring fra egen læge og dernæst en speciallægeerklæring. Herunder bør grundlaget for erklæringen uddybes, ligesom det bør uddybes, i hvilket omfang T er i stand til at give møde.”

Under retsmødet den 24. august 2020 udeblev T på ny. Forsvareren henviste bl.a. til en ny lægeerklæring af 21. august 2020. Lægeerklæringen var udfyldt af Ts sædvanlige læge, der havde undersøgt T den 21. august 2020. Det fremgik, at sygdommen var til hinder for frem-

møde i retten, men ikke for et kortvarigt fremmøde af op til en times varighed. Det forventes fortsat, at sygdomsforløbet ville vare i seks uger. Det fremgik om sygdommen:

”Patienten er præget af stress og følgesygdomme. Mavesår, hovedpine, migræne, depressive tendenser, isolationstendens, angst og erindringer om voldsomme episoder. Disse lidelser provokeres og forværres ved langvarige retsmøder. Han er nu begyndt på fysisk træning som vil forventes at bedre robustheden. Miljøbytte til hvor han ikke er kendt i en periode ville også være gavnligt.”

Det fremgår af Københavns Byrets retsbog af 24. august 2020, bl.a.:

”Endvidere var tiltalte T ikke mødt. Advokat Arrevad henviste til den foreliggende lægeerklæring og oplyste, at tiltalte skal til psykolog i dag kl. 13. Han ved ikke, om der er henvist til speciallæge.

...

Advokat Arrevad henviste herunder til, at hans klient har lovligt forfald og ret til at være til stede under bevisførelsen. Han oplyste, at han ikke har haft mulighed for at tale nærmere med sin klient om, hvorvidt sagen i et vist omfang kan foretages uden hans tilstedeværelse. Der kan ikke afhøres vidner, men muligt i et vist omfang gennemgås aflytninger, afhængigt af udmeldingen fra psykologen senere i dag, jf. advokatens mail af 19. august 2020.

Anklagemyndigheden henledte af hensyn til muligheden for at tilrettelægge et program for den mulige bevisførelse opmærksomheden på de resterende ”løse” aflytninger.

...

Kendelse:

På baggrund af den foreliggende supplerende lægeerklæring af 21. august 2020 findes der at foreligge dokumentation for lovligt forfald for tiltalte T, dog således at der kan gives møde i op til en time, og der stilles ikke på nuværende tidspunkt krav om indhentelse af speciallægeerklæring. Hvis der måtte opstå spørgsmål om sygemelding ud over de anførte 6 uger, vil der blive stillet krav om dokumentation ved speciallægeerklæring (speciallæge i psykiatri).

Thi bestemmes:

Tiltalte T har lovligt forfald, dog således at der kan gives møde i op til en time. ...”

Anklagemyndigheden kærede kendelsen til landsretten. Det fremgår af Østre Landsrets kendelse af 7. september 2020 bl.a.:

”kendelse:

Det fremgår af lægeerklæring af 21. august 2020 blandt andet:

”Patienten er præget af stress...”

Det aktuelle sygdomstilfælde angives at være begyndt ”efter varetægtsfængslen og forværret 2019”, og sygdommen skønnes at være til hinder for fremmøde i retten i seks uger, bortset fra kortvarigt fremmøde af op til en times varighed. Lægeerklæringen er udfærdiget på baggrund af en personlig undersøgelse af tiltalte foretaget den 21. august 2020.

Lægeerklæringen udgør under hensyn til det oplyste om tiltaltes sygdom ikke tilstrækkelig dokumentation for tiltaltes lovlige forfald, hvorfor

bestemmes:

Byrettens kendelse ændres, således at den af tiltalte ikke anses for at have lovligt forfald.”

For Højesteret er der fremlagt et startbrev fra psykolog af 30. august 2020, hvoraf fremgår bl.a.:

”Jeg har haft den første samtale med ovenstående klient den 24/8-20.

Der er truffet aftale om ny konsultation her i klinikken den 2/9-20.

Jeg vurderer, at klienten har behov for ro og tid til at komme til hægterne. Han er ikke i stand til på nuværende tidspunkt, hverken at forsvare sig eller at fokusere i længere tid af gangen.

Jeg vurderer, at han har et udtalt behov for behandling.”

Der er endvidere fremlagt 13 anmodninger til Kriminalforsorgen udfyldt i perioden fra 21. december 2019 til 7. april 2020, hvoraf fremgår, at T anmoder om at se en psykolog i arresten.

Anklagemyndigheden har oplyst, at hovedforhandlingen i sagen for tiden er udsat på grund af COVID-19-situationen.

Anbringender

T har anført navnlig, at de fremlagte lægeerklæringer dokumenterer lovligt forfald til retsmødet den 24. august 2020. Der er ikke grundlag for at tilsidesætte lægeerklæringerne, idet de byggede på Ts sædvanlige læges faglige vurdering som følge af flere konsultationer, hvor T var mødt og blev undersøgt.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at der efter en samlet vurdering af den diffuse tilstand, som lægeerklæringerne beskriver, usikkerheden og uoverensstemmelserne i erklærin-

gerne, der er baseret på Ts egne oplysninger til lægen, og oplysningerne om hans forhold under sagen i øvrigt, ikke er grundlag for at tilsidesætte landsrettens skøn, hvorefter T ikke havde lovligt forfald den 24. august 2020. Anklagemyndigheden har i den forbindelse henvist til, at T efter det foreliggende har været i stand til at give møde under hele hovedforhandlingen – både som varetægtsfængslet og på fri fod – helt frem til medio august 2020, selv om den seneste lægeerklæring beskriver, at sygdommen skulle være begyndt efter varetægtsfængslingen og være blevet forværret i 2019.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen angår, om T havde lovligt forfald under retsmødet den 24. august 2020 på grundlag af den fremlagte lægeerklæring af 21. august 2020.

Højesteret finder, at en lægeerklæring angående en sygdom som den foreliggende, hvor lægen har undersøgt den tiltalte i umiddelbar tilknytning til den dag, hvor tiltalte skulle være mødt i retten, og har erklæret, at sygdommen er til hinder for fremmøde i retten, som udgangspunkt må anses for dokumentation for lovligt forfald. Dette udgangspunkt gælder også, selv om lægens vurdering alene bygger på tiltaltes egne oplysninger om sine symptomer. Dette udgangspunkt må fraviges, hvis der foreligger særlige omstændigheder, der giver grundlag for at betvivle rigtigheden af tiltaltes oplysninger til lægen. Der henvises herved til Højesterets kendelse af 23. oktober 2018 (UfR 2019.492).

Højesteret finder, at der i den foreliggende sag ikke er fuldt tilstrækkeligt grundlag for at tilsidesætte byrettens vurdering, hvorefter lægeerklæringen af 21. august 2020 udgjorde fornøden dokumentation for, at T havde lovligt forfald den 24. august 2020. Højesteret bemærker i denne forbindelse, at det ikke af retsformandens tilkendegivelse i retsmødet den 17. august 2020 fremgik klart, at der inden næste retsmøde skulle foreligge en lægeerklæring fra en speciallæge i psykiatri, og at byretten den 24. august 2020 tilkendegav, at der først ved sygemelding af mere end 6 ugers varighed ville blive stillet krav om en sådan speciallægeerklæring.

For så vidt angår anklagemyndighedens subsidiære påstand om, at det pålægges T at fremlægge en lægeerklæring fra en speciallæge i psykiatri, bemærker Højesteret, at en sådan erklæring ikke på nuværende tidspunkt skønnes egnet til at bidrage til belysning af, om T havde lovligt forfald den 24. august 2020, hvilket er genstanden for denne kære. Om der er anled-

ning til at indhente en sådan erklæring om Ts aktuelle helbredstilstand må afgøres af byretten, hvis tiltalte sygemelder sig ved genoptagelse af hovedforhandlingen, der efter det oplyste for tiden er udsat på grund af COVID-19-situationen.

Højesteret tager herefter tiltaltes principale påstand om stadfæstelse af byrettens kendelse til følge.

Thi bestemmes:

Byrettens kendelse stadfæstes.